

Gedeputeerde Staten van Overijssel
Provinciale Staten van Overijssel

Uw kenmerk
Zaaknummer 78197-2022
Voor informatie Leonie van Dam

Onderwerp Integrale reactie op actualisatie en
Fundament Omgevingsvisie en PPE

Datum 27-09-2022
Bijlagen

Beste leden van Gedeputeerde en Provinciale Staten,

Wij hebben kennisgenomen van het Fundament Omgevingsvisie, zoals Gedeputeerde Staten dit heeft vastgesteld op 21 juni 2022, de daarmee samenhangende actualisatie van de Omgevingsvisie en -verordening en het Provinciaal Programma Energie (PPE). Hoewel er formeel geen gelegenheid wordt geboden om een zienswijze over het Fundament aan u kenbaar te maken, hebben wij een aantal punten die wij u voorafgaand aan de besluitvorming over de genoemde stukken aan u mee willen geven.

Samenhang tussen de stukken: één integrale reactie

Actualisatie Omgevingsvisie en -verordening, Provinciaal Programma Energie (PPE) en Fundament nieuwe Omgevingsvisie lopen dusdanig in elkaar over dat wij deze niet los van elkaar kunnen zien. Het los van elkaar op deze stukken reageren op de stukken geeft naar onze mening dan ook onduidelijkheid en doet geen recht aan het streven naar een integrale benadering van de vraagstukken in de fysieke leefomgeving. Wij geven daarom één reactie aan zowel Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. Deze reactie heeft voornamelijk betrekking op het Fundament, maar raakt ook het PPE en voorliggende actualisatie van de Omgevingsvisie en -verordening.

Sturingsfilosofie en regie: lopende processen – integrale gebiedsopgave

Naast dit Omgevingsvisie spoor - lopen er op dit moment verschillende beleids- en gebiedsprocessen. Bijvoorbeeld de Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof en Programma Landelijk Gebied, de Regionale Energie Strategieën en ook de Verstedelijkingsstrategie van de regio Zwolle. De afstemming met en samenhang tussen al deze trajecten is soms onduidelijk. Wij gaan er vanuit dat u hierop een goede wijze regie voert, zoals aangegeven in de door u aangegeven sturingsfilosofie Zelfbewust Overijssel, zodat er een goede integrale samenhang en heldere wisselwerking tussen al deze processen ontstaat. Gebiedsprocessen die bijvoorbeeld vanuit de GGA ingezet worden moeten naar onze mening integraal worden opgepakt. In alle gebieden moet er veel gebeuren om de basiskwaliteit en de doelstellingen op het gebied van klimaat, water en natuur te gaan halen maar daar zal ook de opgave voor duurzame energie spelen én moet de ruimtelijke en sociale kwaliteit worden behouden.

Raalte als Streekcentrum

Een van de lopende processen is de Verstedelijkingsstrategie van de regio Zwolle. Hierin is Raalte aangemerkt als middelgrote kern, waarbij er extra ruimte komt voor verstedelijkingsopgaven.

We hebben in Raalte ambitie om bij te dragen aan de regionale woningbehoefte, zoals vastgelegd in onze Omgevingsvisie, en dus meer bouwen dan alleen voor de natuurlijke aanwas. Hierbij houden we graag ruimte voor maatwerkoplossingen om ook te kunnen bouwen op andere dan binnenstedelijke locaties. Dit sluit aan bij de Verstedelijkingsstrategie van de regio Zwolle, waarin Raalte is aangemerkt als middelgrote kern en ruimte krijgt voor realisatie van regionale verstedelijkingsopgaven.

Mede vanwege de centrale ligging en de multimodale bereikbaarheid vanuit de verschillende DUS's (Zwolle, Cleantech, Twente) is aanwijzing van Raalte als streekcentrum in het Fundament gewenst. We zien ontwikkelmogelijkheden op binnenstedelijke (transformatie-)locaties, waar nodig ook in uitleggebieden, altijd op goed bereikbare locaties met ov en fiets én met meerwaarde voor het bodem- en watersysteem. Raalte heeft een regionale verzorgingsfunctie met aanvullende voorzieningen op de steden Zwolle en Deventer en een eigen theater en een poli van het Deventer ziekenhuis. Deze regionale voorzieningsfunctie heeft Raalte al van oudsher en wordt nog steeds bevestigd door o.a. de koopstromenonderzoeken.

Met de erkenning van Raalte als streekcentrum kunnen wij de gewenste regionale woningbouwopgaven daadwerkelijk gaan realiseren, zoals ook opgenomen in ons coalitieakkoord. Middelen en ambtelijke capaciteit worden hiervoor al vrijgemaakt.

Verankeren RES in omgevingsvisie

U geeft aan de RES 1.0 in de actualisatie omgevingsvisie en -verordening te verankeren. Daarnaast heeft u het Provinciaal Programma Energie opgesteld. De aanpassing ten aanzien van de teksten van de Omgevingsverordening van windenergie geven voor ons geen aanleiding om een zienswijze in te dienen. Wel hebben we vragen bij de nu opgenomen vertaling van de RES in de actualisatie van de Omgevingsvisie.

In de RES 1.0 is gezamenlijk in gelijkwaardig partnerschap afgesproken richting RES 2.0 het proces in te zetten om te komen tot onder andere:

- zoek- en/of uitsluitingsgebieden voor wind;
- te streven naar een regionale verdeling van 60% wind en 40% zon;
- de potenties voor clustering in de daarvoor geschikte landschappen uit te werken;
- in sub regionale samenwerkingen de mogelijkheden voor energielandschappen te verkennen.

Het proces van RES 1.0 naar RES 2.0 (en de benodigde Plan-MER) loopt tot 1 juli 2023. Door de voorgenomen actualisatie van Omgevingsvisieteksten in samenhang met de in het Fundament al opgenomen voorkeursgebieden voor windclusters en door eenzijdig te komen met het PPE, neemt u naar onze mening al een voorschot op het regionale samenwerkingsproces naar de RES 2.0. Het had ons beter geleken voor het samenwerkingsproces, het proces van de RES 2.0 af te wachten en de uitkomsten daarvan in de nieuwe omgevingsvisie van 2024 pas te borgen.

Voorkeursgebieden windenergie

In het Fundament worden kansrijke gebieden voor windenergie weergegeven. Hierbij wordt gesteld dat dit gebieden zijn waar de voorkeur van de provincie naar uit gaat en welke jullie in het RES proces hebben ingebracht. We missen hier de onderbouwing waarmee jullie tot deze voorkeur zijn gekomen. De vertaalslag van bestaande inpassingsprincipes naar de kaart in het Fundament is daarmee niet te maken. De afwegingen en keuzes die hieraan ten grondslag hebben gelegen zouden we graag in het Fundament terugzien. Daarnaast zijn wij als partner in het RES proces van mening dat deze bewuste voorkeursgebieden niet (voldoende) in het RES proces zijn ingebracht en behandeld. Het behandelen van deze gebieden voordat het opgenomen werd in het Fundament, had ons een betere volgorde geleken. Dit was ook meer passend geweest in de gelijkwaardige samenwerking binnen de RES.

Waar de kansrijke gebieden in het Fundament worden bestempeld als nog onderhevig aan verandering n.a.v. het nog te volgen RES proces, is de toon van het PPE over de kansrijke gebieden veel stelliger. Deze zijn aangewezen door jullie in het Fundament en de basis voor zoeklocaties. Ook wordt hier al een omgevingseffectrapportage op uitgevoerd. Met deze stelligheid en bewoording wordt een hele andere waarde gehangen aan de opgestelde kansrijke gebieden dan in het Fundament. Het wordt namelijk direct onderdeel van de escalatiestrategie van jullie als provincie om aan de windopgave uit de RES te voldoen. Dit wordt bevestigd in de volgende zin uit het PPE

“Daarbij hanteren we de vastgestelde ruimtelijke kaders en de voorkeursgebieden om kansrijke initiatieven af te wegen en de gemeente zo nodig een aanwijzing te geven tot ruimtelijke inpassing, dan wel zelf middels een provinciaal inpassingsplan ruimte te maken.” (pagina 9, PPE). Het had ons juist waardevol geleken om deze methode van escalatie met de partners binnen de RES op te stellen/te bespreken. Deze manier van (samen)werken hecht onzes inziens geen waarde aan de participatiecultuur waar we in West-Overijssel en ook in Raalte, juist zo naar streven.

Participatie en maatschappelijke acceptatie

In het PPE wordt benoemd dat de participatiekaders van het bevoegd gezag gelden voor projecten. Echter wordt er in het PPE nog geen antwoord gegeven op vragen als wie wordt, wanneer en waarover, betrokken. Welke kaders en richtlijnen worden gehanteerd en of deze overeenkomen met de in de RES 1.0 gezamenlijk vastgestelde afspraken zoals Lokaal Eigendom (hoofdstuk 9 RES 1.0). Waarin tevens afspraken zijn gemaakt over de rollen en verantwoordelijkheden aangaande Lokaal Eigendom c.q. participatie in projecten. Het PPE beperkt zich voornamelijk tot dat er een omgevingsadviesraad moet komen en dat er een participatieplan in een omgevingsovereenkomst moet worden vastgelegd. Wij hopen als gemeente van harte dat de provincie zich maximaal inspant om het hoekpunt maatschappelijke acceptatie en de daarbij behorende gemaakte afspraken in de RES 1.0 even belangrijk laten zijn als de ruimtelijke afwegingen binnen projecten.

Overigens blijven wij ons committeren aan de afspraken uit de RES 1.0 en zouden graag ook uw vertrouwen hebben dat we de doelstellingen gaan halen. Dit vertrouwen vinden wij niet terug in de toonzetting van het ontwerp PPE.

Er liggen ook grote opgaven in gebieden waar landbouw nog perspectief heeft

Wij zien dat in een groot deel van onze gemeente er nog ruimte blijft voor hoogproductieve duurzame (grondgebonden) landbouw. Dit sluit aan bij de ambitie voor het buitengebied uit onze Omgevingsvisie Horizon 2040: ‘Raalte als groen en innovatief productielandschap’. Wij zien ook in deze gebieden een opgave. Zo zien wij juist in deze gebieden veel stoppende agrarische bedrijven, zijn er nu ook al belemmerende niet agrarische functies aanwezig en zijn ook in deze gebieden nieuwe verdienmodellen en inkomsten nodig om de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid op peil te houden. Dit vraagt maatwerk en het werken aan oplossingen vanuit het gebied. Het op voorhand al uitsluiten van bijvoorbeeld rood voor rood en andere vab- ontwikkeling of het uitsluiten van grootschalige zonnevelden, beperkt naar onze mening de ruimte om vanuit inwoners of het gebied zelf met gedragen oplossingen te komen.

Perspectief landbouw: nog onduidelijkheid over niet-grondgebonden landbouwbedrijven

In onze gemeente hebben we naast grondgebonden agrarische bedrijven ook niet-grondgebonden veehouderijen. Het fundament is niet eenduidig over de toekomst voor deze bedrijven. Op pagina 33 staat dat er gebieden worden aangewezen voor niet grondgebonden landbouw. Maar op pagina 95/96 staat dat deze bedrijven binnen geldende omgevingsdoelen, gezondheidsnormen en ruimtelijke kwaliteit mogelijk blijven en ten aanzien van uitbreiding nog wordt verkend of nadere ruimtelijke ordeningsprincipes gewenst zijn. Het lijkt ons op zijn plaats om in ieder geval eenduidig te zijn en daardoor meer duidelijk te zijn over de toekomst van deze agrarische bedrijven?

Tot slot

Wij zien dat er grote opgaven liggen die op ons afkomen en veel van ons als overheid vragen. Graag willen wij in vertrouwen met u, andere overheden en onze ondernemers en inwoners samen werken aan een toekomstbestendig Overijssel. Daarbij roepen we u wel op om in de uitwerking zoveel mogelijk gebruik te maken van reeds lopende (gebieds-)processen en waar mogelijk koppelingen te leggen met nieuwe thema's om onevenredig veel inzet vanuit de gemeente en gebiedspartners te voorkomen. We gaan graag met u in overleg

Gemeente Raalte

over het 'hoe' zowel op inhoud en op proces en de wijze waarop we dit samen met al onze inwoners, ondernemers en gebiedspartners gaan doen.
We zien uw reactie op deze brief daarom graag tegemoet.

Met vriendelijke groet
burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte,

de secretaris
Monique van Esterik

de burgemeester
Martijn Dadema